

Kaupunginhallitus 29.04.2024 § 96

§ 96

Valtuustoaloite erillisen esteettömyysohjelman laatimiseksi (Kv-asia) (Pöydälle 6.6.2022 ja 13.2.2023)

Valmistelijat / lisätiedot:
Kiviniitty Sirkku

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee tiedoksi selostusosan vastauksena valtuutettu Johanna Värmälän ja Liisa Kivekkään ym. 26.4.2021 tekemään valtuustoaloitteeseen erillisen esteettömyysohjelman laatimiseksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustoaloite

Johanna Värmälä ja Liisa Kivekäs sekä 16 muuta valtuutettua ovat jättäneet 26.4.2021 valtuustoaloitteen erillisen esteettömyysohjelman laatimisesta:

Valtuustoaloite Esteetön Espoo -esteettömyysohjelman laatimiseksi

Espoossa on ollut esteettömyysohjelma vuoteen 2020 asti. Esteetön Espoo 2020 - esteettömyysohjelman loppuraportin laatinut seurantaryhmä esittää esteettömyysohjelman jatkamista ohjelmatoiminnan keinoin. Ryhmä myös toteaa, että ohjelman tulee olla kytköksissä hyvinvoinnin ja palvelutoiminnan kehittämiseen. Esteettömyyteen liittyvien asioiden hallinta vaatii koordinaatiota, koska esteettömyys koskee eri toimialoja ja monia toimijoita. Lisäksi esille tulevien ongelmien ratkaiseminen ja kehittämiskohteet on huomioitava toimintasuunnitelmissa ja talousarvioissa. Esteettömyyttä edistävä suunnitelmallinen työ tulee tehdä käyttäjälähtöisesti. Käyttäjärühmien sekä järjestö- ja yritystoiminnan edustajien tulee olla mukana esteettömyysohjelmatyössä. Edellä olevan perusteella me allekirjoittaneet esitämme, että Espoo laatii yhteistyössä eri toimijoiden kanssa uuden esteettömyysohjelman.

Valtuustossa 25.4.2022 asia palautettiin äänestyksen jälkeen uudelleen valmisteluun.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Espoo tarinan mukaisesti tavoitteena on, että palvelut ovat laadukkaasti, esteettömästi ja tehokkaasti järjestettyjä, ja kehitämme niitä yhdessä asukkaidemme ja asiakkaidemme kanssa. Espoo tarinassa todetaan, että kaikista kaupunkikeskuksistamme muodostuu viihtyisiä ja turvallisia asuin-, asiointi- ja työpaikkakeskuksia, joissa hyvät palvelut, virikkeelliset harrastusmahdollisuudet ja lähiluonto ovat helposti ja esteettömästi saavutettavissa.

Espoossa suunnitellaan, kunnossapidetään ja rakennetaan esteetöntä ympäristöä. Esteettömyys huomioidaan kaavoituksessa, uusissa julkisissa rakennuksissa, perusparannushakkeissa ja yleisillä alueilla. Esteettömyys on osa suunnittelutyötä kaikessa rakentamisessa.

Espoossa esteettömyys toteutuu poikkihallinnollisesti osana toimialojen ja tulosyksiköiden pysyvää toimintaa. Esteettömyyden toteuttamisessa on vakiintuneet käytännöt ja prosessit, joita tarkennetaan toimintaympäristön muuttuessa ja saadun palautteen perusteella.

Esteettömyyden suunnittelun lähtökohtana on kaikille sopivat ratkaisut (Design for All). Lisäksi tehdään tarvittaessa yksilöllisiä mukautuksia. Esteettömyyden edistämisessä keskeistä on käyttäjälähtöisyys ja yhteistyö eri sidosryhmien, kuten vammaisneuvoston, vanhusneuvoston, järjestöjen ja yritystoimijoiden kanssa sekä yhteistyön edistäminen eri toimijoiden kesken.

Esteettömyys huomioidaan asemakaavoituksen alkuvaiheessa

Esteettömyyden edellytyksiä arvioidaan mm. lähtötietoselvityksessä. Suunnitellun uuden asemakaava-alueen sopivuutta aiottuun käyttötarkoitukseen tutkitaan. Mikäli asemakaavaa valmistellaan maanomistajan aloitteesta, keskustellaan tarvittaessa maanomistajan kanssa hankkeen soveltuvuudesta esteettömyyden kannalta.

Julkiset palvelut pyritään aina sijoittamien esteettömille ja joukkoliikenteellä hyvin saavutettaville sijainneille. Tarvittaessa edellytetään toteutettavaksi esimerkiksi hissejä, kun korkeusolosuhteet eivät mahdollista esteetöntä kulkua.

Esteettömyys on ollut osana kaavoitusta ja liikennesuunnittelua jo pitkään. Yhteistyötä tehdään muiden hallintokuntien, tulevien toimijoiden ja vammaisjärjestöjen kanssa. Vammaisneuvoston Rakennetaan kaikille - työryhmälle esitellään esteettömyyden kannalta merkittävimmät kaavahankkeet (kaupunkikeskukset, palvelukeskittymät, erityisasuminen). Esteettömyyden erikoistason alueet on merkittynä kartalle ja esimerkiksi uusissa asemakaavoissa erityistä huomiota kiinnitetään suurien LE-ajoneuvojen saattopaikkojen tilavarauksiin.

Noudatettavat esteettömyysasetukset ja -ohjeet Espoon kaupungin Tilapalveluissa

Rakennusten esteetöntä suunnittelua ja rakentamista säätelevät Ympäristöministeriön asetus rakennuksen esteettömyydestä sekä asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta. Tilapalvelujen kohteissa noudatetaan em. asetusten ja Ympäristöministeriön ohjeen rakennuksen esteettömyydestä pohjalle laadittua Rakennustiedon ja Ympäristöministeriön vuonna 2019 yhteistyönä toteuttamaa kattavaa opasta Esteetön rakennus ja ympäristö. Tilapalvelujen omaan esteettömän

rakentamisen oppaaseen on koottu Esteetön rakennus ja ympäristö - opasta täydentäväksi tarkoitettuja, Tilapalvelujen kohteissa huomioitavia seikkoja. Esteettömyys huomioidaan myös mm. Espoon kaupungin toiminnallisessa päiväkotisuunnitteluohjeessa, Espoon kaupungin koulujen pihasuunnitteluohjeessa ja Espoon ohjeissa opasteiden suunnitteluun.

Esteettömyys yleisten alueiden suunnittelussa ja rakentamisessa, Kaupunkitekniikan keskus

Katualueiden ja yleisten ulkoalueiden esteettömyyttä ohjataan tyyppi- ja piirustuksilla, jotka löytyvät Kaupunkitekniikan verkkosivuilta. Espoossa on käytössä Suraku-kortit, joissa esitetään yleisohjeet esteettömien julkisten ulkoalueiden suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon. Espoo on ollut mukana myös asemaympäristön esteettömyyssuunnitteluohjeen laadinnassa SUJUVAssa, joka on visualisoitu kooste esteettömyysmääräyksistä, -ohjeista ja -suosituksista. SUJUVA-ohjeen tavoitteena on ohjata suunnittelijoita esteettömien ratkaisujen valintaan suunnittelutyössään sekä auttaa ylläpitämään tilojen esteettömyyttä.

Esteettömyys rakennusvalvonnassa

Rakennusvalvonnan ennako-ohjauksen tavoitteena on hankkeen suunnittelun ohjaaminen ennakoidusti siten, että esteettömyyteen liittyvät säännökset tulevat huomioiduksi. Ennako-ohjausvaiheessa käydään Rakentamisen Topten –käytäntöjen mukainen ennakkoneuvottelu ja erityisen esteettömyyden hankkeissa käydään erillinen neuvottelu myös esteettömyysasiantuntijan ja lupakäsittelijän kesken.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta. (MRL 117 e § Esteettömyys)

Rakennushankkeen pääsuunnittelija vastaa siitä, että suunnitelmat täyttävät maankäyttö- ja rakennuslain esteettömyysasetuksen vaatimukset. Pääpiirustuksissa ja pihasuunnitelmassa esitetään käyttötarkoituksen mukaiset merkinnät.

Lupakäsittelyvaiheessa pääsuunnittelija täyttää Esteettömyyden suunnittelu- ja tarkastusasiakirjan ja toimittaa ne lupahakemuksen liitteiksi (Pientaloa suuremmissa hankkeissa). Lisäksi erityisen esteettömyydenkohteissa pääsuunnittelija laatii esteettömyyselvityksen.

Erityisen esteettömyyden hankkeissa pääsuunnittelija esittelee hankkeen vammaisneuvoston Rakennetaan kaikille työryhmälle (RAKA), joka antaa lausunnon. Erityisen esteettömyyden kohteissa tai muuten erityisissä hankkeissa annetaan yleensä myös lupamääräyksiä. Jos suunnitelmat sisältävät poikkeamia säännöksistä, on ne esitettävä ja perusteltava lupahakemuksen yhteydessä. Rakennusvalvonta arvioi poikkeamien vähäisyyden ja onko lupaa mahdollista myöntää.

Suunnitelman mukaisen esteettömyyden toteutuminen varmistetaan ennen rakennuksen käyttöönottoa tehtävässä työmaakäynnissä. Esteettömyyden toteutumisen tarkastaminen:

- Pääsuunnittelija tarkastaa ja täyttää Esteettömyyden suunnittelu- ja tarkastusasiakirjan
- Erityisen esteettömyyden kohteissa tehdään työmaakäynti, johon osallistuvat pääsuunnittelija, esteettömyysasiantuntija ja lupakäsittelijä sekä RAKA-ryhmän edustaja.
- Erityisen esteettömyyden kohteissa pääsuunnittelija laatii muistion, johon kirjataan havainnot vielä mahdollisesti korjattavista asioista.
- Kun muistioon kirjatut puutteet on korjattu, pääsuunnittelija täydentää muistiota valokuvin ja omalla allekirjoituksellaan sekä toimittaa sen käyttöönnotosta vastaavalle rakennustarkastajalle. (ePermit)

Esteettömyysasiantuntija

Esteettömyysasiantuntijan tehtävänä on toimia kaupunkiympäristötoimialan toimialueen esteettömyyden koordinoijana. Esteettömyysasiantuntija opastaa toimialan asiantuntijoita esteettömyyteen liittyvissä kysymyksissä ja on mukana suunnittelun ja rakentamisen ohjauksessa asemakaavoituksessa, katu- ja puistosuunnittelussa sekä rakennuslupakäsittelyssä. Esteettömyysasiantuntijan tehtävänä on myös esteettömyyden toteutumisen suoritteiden seuranta, esteettömyyttä edistävien tietopalveluiden ja neuvonnan kehittäminen kaupunkilaisille sekä koulutuksen ja tiedotuksen lisääminen henkilöstölle. Esteettömyysasiantuntija toimi toimialansa edustajana vammaisneuvostossa ja vanhusneuvostossa sekä linkkinä vammaisneuvoston Rakennetaan kaikille -työryhmän suuntaan.

Esteettömyys ja saavutettavuus palveluissa ja ohjelmissa

Esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutuminen on erittäin tärkeää kaikilla toimialoilla. Esteettömyysasiantuntija tukee muiden toimialojen ja tulosyksiköiden esteettömyystyötä ja osallistuu suunnittelun ja rakentamisen ohjaukseen kaupungin omissa hankkeissa, kuten esimerkiksi kouluissa ja päiväkodeissa. Kaupungin palveluissa huomioidaan esteettömyys ja saavutettavuus. Esteettömyys huomioidaan myös ulkopuolelta hankittavien kunnallisten palveluiden kilpailutuksessa ja hankkeistamisessa.

Esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen on myös osa kaupungin ohjelmia ja suunnitelmia. Palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuden toimenpidesuunnitelmassa vuosille 2023–2025 on useita esteettömyyttä ja saavutettavuutta edistäviä toimenpiteitä, joiden toteutumista seurataan. Suunnitelman yhtenä tavoitteena on edistää laaja-alaista ja toiminnallista esteettömyyttä elinympäristössä, asumisessa ja palveluissa. Ikäkausittaisten hyvinvointisuunnitelmien toimenpiteiden toteutuksessa huomioidaan yhdenvertaisuus, esteettömyys ja saavutettavuus sekä eri väestöryhmän tarpeet.

Esteettömyystyö vakiintunutta toimintaa kaupungissa

Esteettömyyden ja saavutettavuuden käyttäjälähtöinen kehittämistyö on Espoossa jatkuvaa, päivittäistä, suunnitelmallista toimintaa. Eteen tulevia ongelmia ratkaistaan osana perustyötä. Esteettömyyttä toteutetaan laajasti eri tulosyksiköissä. Käyttäjien kokemuksia kerätään eri keinoja hyödyntäen ja ohjeita päivitetään tarpeen mukaan. Suoritteiden seurantaan kehitetään mittarit, joita hyödynnetään esteettömyyden kehittämistyössä. Esteettömyysasiantuntija kehittää ja tukee yhteistyötä eri tulosyksiköiden välillä sekä ylläpitää verkostotyötä. Esteettömyysasiantuntija on mukana vammaisneuvostossa ja vanhusneuvostossa ja edistää neuvostojen työn huomioimista kaupungin esteettömyystyössä. Esteettömyyden

tietopalvelua kehitetään, niin että esteettömyystietoa on helposti saatavilla. Henkilöstön esteettömyyskoulutusta ja käyttäjälähtöisen esteettömyyden ymmärrystä lisätään ja osaaminen varmistetaan.

Esteettömyystyö on saatu vakiinnutettua osaksi kaupungin toimintaa. Esteettömyysohjelmaa tullaan päivittämään vastaamaan paremmin nykyisiä kehittämistarpeita.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.02.2023 § 52

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee tiedoksi selostusosan vastauksena valtuutettu Johanna Värmälän ja Liisa Kivekkään sekä 17 muun valtuutetun 26.4.2021 tekemään valtuustoaloitteeseen erillisen esteettömyysohjelman laatimiseksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Puheenjohtaja Guzeninan kannattamana ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Kaupunginhallitus 06.06.2022 § 206

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee tiedoksi selostusosan vastauksena valtuutettu Johanna Värmälän ja Liisa Kivekkään sekä 17 muun valtuutetun 26.4.2021 tekemään valtuustoaloitteeseen erillisen esteettömyysohjelman laatimiseksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Guzenina puheenjohtajan kannattamana ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Guzeninan ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Valtuusto 25.04.2022 § 56

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee tiedoksi selostusosan vastauksena valtuutettu Johanna Värmälän ja Liisa Kivekkään sekä 17 muun valtuutetun 26.4.2021 tekemään valtuustoaloitteeseen erillisen esteettömyysohjelman laatimiseksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Värmälä Kivekkään kannattamana ehdotti, että asia palautetaan seuraavin perusteluin:

”Valtuusto palauttaa asian uudelleen valmisteluun, jotta vastauksessa voidaan huomioida vammaisneuvoston ja sen Rakennetaan kaikille -työryhmän lausunto.”

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu palautusehdotus, joten seuraavien puhujien on kohdistettava puheensa palautukseen.

Keskustelun palautuksesta päätyttyä puheenjohtaja totesi, että oli äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat palautusehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka vastustavat palautusehdotusta, äänestävät ei.

Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan äänestysjärjestysehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 39 äänellä 33 ääntä vastaan, 2 äänestäessä tyhjää hyväksyi palautusehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi, että valtuusto on päättänyt palauttaa asian uudelleen valmisteluun.

Päätös

Valtuusto:

Asia palautettiin uudelleen valmisteltavaksi siten, että vastauksessa voidaan huomioida vammaisneuvoston ja sen Rakennetaan kaikille -työryhmän lausunto.

Kaupunginhallitus 11.04.2022 § 123

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee tiedoksi selostusosan vastauksena valtuutettu Johanna Värmälän ja Liisa Kivekkään sekä 17 muun valtuutetun 26.4.2021 tekemään valtuustoaloitteeseen erillisen esteettömyysohjelman laatimiseksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite esteettömyysohjelman tekemiseksi
- Valtuustoaloite erillisen esteettömyysohjelman laatimiseksi 200422 Lausunto Evane ja RAKA

Tiedoksi

